

Кравченко Л. С.,
доктор філологічних наук,
професор кафедри зарубіжної літератури та полоністики
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ПОЕЗІЯ Р.М. РІЛЬКЕ В ТРАНСЛЯТОРСЬКІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА

Анотація. Статтю присвячено трансляторській майстерності сучасного українського поета Юрія Андруховича, зокрема його перекладам з Р.М. Рільке, які є вагомим часткою його перекладацького доробку. Окреслюється співпричетність поета до європейської духовної культури й літератури, його глибоке зацікавлення творчістю Р.М. Рільке. З'ясовуються витoki звернення й наближення Ю. Андруховича до поетичної спадщини Р.М. Рільке, зокрема до його ранньої лірики. Об'єктом дослідження стають поетичні переклади віршів Рільке, що увійшли до збірок «Офіри ларам» («Larenopfer»), «Коронований снами» («Traumgekrönt»), «Святвечір» («Advent») та «Ранні поезії» («Die frühen Gedichte»).

Проаналізовано художньо-естетичну особливість ранніх поезій Р.М. Рільке, а також світоглядно-філософську адекватність перекладів першотвору. Досліджено своєрідність авторської манери Ю. Андруховича-транслятора, який своїм головним завданням вважав збереження в перекладі звукобудови поетичного твору та його органічного ритму. Поет вболіває за якість свого перекладу як оригінального твору, а також за відповідне його звучання щодо оригіналу, тому переклади Ю. Андруховича відзначаються адекватністю з першотвором ритмом, збереженням еквілінеарності та еквіритмічності поезій Рільке. Йому вдалося не тільки передати філософський сенс поезій «У старому домі» («Im alten Haus»), «У мене серце – мов руїни храму...» («Mein Herz gleicht der vergessenen Kapelle»), «Дзвін вечірній з гір далеких лине...» («Abendläuten»), «Такі є ночі – біле диво...» («Es gibt so wunderweiße Nächte»), «Слова нужденні, вбогих буднів карби...» («Die armen Worte, die im Alltag darben»), «Останній ряд халуп, суха земля...» («Das ist dort, wo die letzten Hütten sind...»), «Від мене мій ангел ніде не літав» («Ich lies meinen Engel lange nicht los»), «Мій вечір – книга» («Der Abend ist mein Buch»), створити цілісний художній текст, зберегти концептуальність, лексичний потенціал та естетичну неповторність оригіналу, передати чіткий ритм першотвору, знайти вдалі рими та відповідну строфіку; створити змістовні фігури поетичного синтаксису та яскраві художні образи, хоча рільківська ускладненість і поліфочність образної системи об'єктивно не піддається адекватному відтворенню у перекладі.

У статті зіставлено переклади Ю. Андруховича з поетичними версіями інших українських поетів-перекладачів, зокрема М. Бажана, В. Стуса, М. Ореста, Ю. Клена, Б. Кравців та інших.

Ключові слова: поетика перекладу, роль підтексту, ритмомелодика першотвору, діалогічність поезії, характерні лексичні розбіжності.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями.

В українській рількеані Юрій Андрухович належить до сучасних перекладачів поезії Р.М. Рільке. І якщо високохудожні переклади В. Стуса, М. Бажана, М. Ореста, Л. Первомайського, Св. Гординського, Ю. Клена, Б. Кравців, Ю. Липи, Л. Мосенда, О. Луцького, В. Залозецького, М. Лукаша, І. Кочура увійшли до золотого фонду світової літератури, переклади Ю. Андруховича з Р.М. Рільке ще не стали предметом окремого наукового дослідження. Більшість українських дослідників творчості Ю. Андруховича І. Борисюк, А. Коваленко, В. Мельник, М. Павлишин, Л. Печерських, О. Севрук, В. Чайковська звертаються до інтерпретації різних аспектів постмодерністської прози та художньої публіцистики Ю. Андруховича і лише Л. Коломієць розглядає перекладацьку стратегію письменника, зосереджуючись на його перекладі шекспірівського «Гамлета».

Мета статті передбачає не тільки розуміння першоджерел звернення та наближення сучасного українського поета до творчості геніального австрійця, але й глибинний аналіз поетики перекладів Ю. Андруховича з Рільке, з'ясування адекватності перекладів оригінальним поезіям Р.М. Рільке, дослідження ритмомелодики, архітектоніки, образної системи перекладів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Ю. Андрухович належить до тих поетів, які не тільки пояснюють своє захоплення німецькомовною поезією, але й відзначають велике значення саме Р.М. Рільке в їхньому житті: «Візу до Німеччини мені підписав Райнер Марія Рільке. Боронь Боже, я не хочу цим зауваженням прирівняти його до дрібного урядовця з відділу віз реєстрацій. Маю тут на увазі цілком іншу Візу. До цілком іншої Німеччини. Як гість міста Мюнхена і «вілли Вальдберга», я досить часто був рекомендований «перекладачем Рільке». Насправді все значно складніше: я настільки ж люблю цього поета й не розумію у найвизначніших здобутках» [1, с. 40].

Відзначаючи свою глибоку спорідненість з німецькомовною культурою та літературою, зокрема з Р.М. Рільке, Ю. Андрухович зазначає, що «все життя Рільке творив, підкоряючись глибокій потребі творчості. У цьому і суть всього, що сказано про нього, його творчість. І нічого іншого не існує. Його правдиві слова, що, якщо ти народився поетом, неси цей жереб, його тягар, і ніколи не питай про нагороду. У цьому розгадка його творчої біографії, яку я вивчаю, вивчаю і вивчатиму, речі з якої я пробую перекладати» [1].

Ю. Андрухович обрав для перекладів твори Р.М. Рільке різних років, починаючи з ранніх текстів: «У старому домі» («Im alten Haus»), «У мене серце – мов руїни храму...» («Mein Herz gleicht der vergessenen Kapelle»), «Дзвін вечірній з гір далеких лине...» («Abendläuten»), «Я зазнав би щастя й насолоди...»

(«Möchte mir ein blondes Glück erkiesen...») «Такі є ночі – біле диво...», («Es gibt so wunderweiße Nächte») «Гуляє вітер у зимовому лісі» («Es treibt der Wind im Winterwalde»), «Слова нужденні, вбогих буднів карби...» («Die armen Worte, die im Alltag darben»), «Я завше вдома поміж днем і сном...» («Ich bin zu Hause zwischen Tag und Traum»), «Від мене мій ангел ніде не літав» («Ich lies meinen Engel lange nicht los»), «Останній ряд халуп, суха земля...» («Das ist dort, wo die letzten Hütten sind...»), «Ми хочемо в одну з ясних ночей...», «Мій вечір – книга» («Der Abend ist mein Buch»).

«Мене завжди приваблював інший Рільке, – зазначає він, – той, до якого звикли ставитись легковажно. Неоцінений і майже проігнорований ранній Рільке. Проторільке, Рільке 90-х років, Рільке-студент, Рільке-богема, паризький та мюнхенський Рільке. Той, про якого зазвичай відгукуються як про «ще не-Рільке».

У 22-річному віці я на дозвіллі (яке, зрештою, становило добрих три четверті всього відміряного мені Львовом часу) переклав низку ранніх його поезій, орієнтуючись переважно на впізнане... Десять років вони чекали на друк... Заради справедливості мушу визнати, що ці неповні десять років редакційного вилежування пішли моїм перекладам на користь – я неодноразово звертався до них, правив, чистив, збагачував, перекроював синтагми і синтагми, словом, знущався, як міг, аж поки не полюбив остаточно» [1, с. 39].

Першим його перекладом стала поезія «У старому домі», яка належить до циклу «Офіри ларам» («Larenopfer»). У цій збірці Рільке оспівує чеську столицю – злату Прагу, де пройшли його дитинство й юність. Назва цієї збірки – «Дарунок ларам» (богам сімейного вогнища) свідчить про вдячну данину поета своїй батьківщині – Чехії.

В оригіналі відчувається дихання великого міста Праги, яку так любив Рільке – «mit lautlos leisem Schritt vorbei»:

Im alten Hause; vor mir frei	Я в стінах дому сам-один:
seh ich ganz Prag in weiter Runde;	над Прагою чимраз густіша
tief unten geht die Dämmerstunde	година присмерку, і тиша
mit lautlos leisem Schritt	таємно зводиться з глибин
vorbei [2, с. 9].	[3, с. 172].

У другій строфі у Рільке зустрічаємо образ казкового характеру – баню храму святого Миколая автор порівнює із велетнем у шоломі:

Die Stadt schwimmt wie hinter Glas.
Nur hoch, wie ein behelmter Hüne,
ragt klar vor mir die grünspangrüne
Turmkuppel von Sankt Nikolas [2].

«Святий Миколай» як сакральний мотив має продовження у заключному «Амьні». Це створює певний благодійний настрій. Натомість перекладач посилює негативні риси урбаністичного пейзажу. Місто далеко від старого дому, де перебуває герой. Там далеко у задушливому гаморі міста блищать вогні, а тут, у старому домі, герой ніби чує «Амьні». В оригіналі відчутна антитеза, а в перекладі вона зникає:

Вже тут і там – разки племінь
в міському тлумищі душному.
Мені здалося, в стінах дому
хтось тихо проказав «амьні» [3].

Ю. Андрухович зберігає ритм оригіналу, охопне або кільцеве римування, водночас дещо видозмінюючи образну систему. За допомогою повторень він підкреслює самотність ліричного героя.

Наступний переклад стосується рільківського вірша «Mein Herzt gleicht der vergessenen Kapelle» («У мене серце немов забута капличка»), 1896, з циклу «Коронований снами» («Traumgekrönt»):

Mein Herz gleicht der vergessenen Kapelle;
auf dem Altare prahlt ein wilder Mai.
Der Sturm, der übermütige Geselle,
brach längst die kleinen Fenster schon entzwei;
er schleicht herein jetzt bis zur Sakristei
und zerrt dort an der Ministrantenschelle.
Der schrillen Glocke zager Sehnsuchtschrei
ruft zu der längst entwöhnten Opferstelle
den arg erstaunten fernem Gott herbei [2].

Ю. Андрухович перекладає назву твору як «У мене серце – мов руїни храму...» З першого ж рядка дивує заміна образу «забута капличка» на образ дещо іншого значення – «руїни храму», що, у свою чергу, веде до зміни загального сенсу твору:

У мене серце – мов руїни храму:
на вівтарі зійшла витка трава,
на вікнах бите скло, і кожную раму
понищила навала громова;
тепер вона в ризницю заплива,
зриває дзвоник і, згубивши тям,
дзвенить, немов сумні й хрипкі слова
вигукує в пусту небесну яму,
де гнівний Бог свої замкнув дива [3].

Рільке зачарований «дзвінком травнем, що бує на вівтарі». Змальовуючи бурю, тобто нове життя, що увірвалася в капличку, він називає її «übermütige Geselle», тобто, «веселим, заповзятим хлопцем», що, розбивши невеличкі віконця, проникає аж до захристія. Рільке захоплений цим «übermütige Geselle» («заповзятим хлопцем»), який закликає несміливий ностальгічний крик пронизливого звучання дзвонів повернутися до давно забутих жертвників, повз здивованого далекого гнівного Бога, а в перекладі маємо образи дещо зниженого, негативного звучання: «зриває дзвоник», «вигукує сумні й хрипкі слова в пусту небесну яму», «гнівний Бог свої замкнув дива...».

У цьому вірші зустрічаємо також влучний метафоричний вираз про бажання злиднених старців, які бредуть довгою низкою. І «повз них» давно вже не ходив ніхто, жоден старець, жебрак, адже храм забутий:

Und arme Wünsche knien in langer Reih
vorm Tor und betteln an vermooster Schwelle.
Doch längst schon geht kein Beter mehr vorbei [2].

І вбогих мрій вервечка нежива –
немов бліді старці обсіли браму.
Але повз них ніхто не йде до храму [3].

Як бачимо, у перекладі цього вірша зустрічаються деякі неточності, допущені українським поетом, що певною мірою змінює сенс поезії та її метафоричне звучання порівняно з оригіналом.

У вірші «Я зазнав би щастя й насолоди...» (“Möchte mir ein blondes Glück erkiesen...”) Ю. Андрухович загалом зберігає загальний настрій легкого смутку у надвечір’ї, проте кардинально змінює другу строфу, яка строфа у Рільке дуже нагадує ліричний вірш Шевченка «Садок вишневий коло хати...»: йдуть додому дівчата, уквітчані трояндами, здалека чути їх сміх, з’являються перші зірки, хоча є згадка й про сумні сни:

Mädchen wandern heimwärts. Rot im Mieder
Rosen; ferneher verklingt ihr Lachen...
Und die ersten Sterne kommen wieder
und die Träume, die so traurig machen [2].

У перекладі:

Ружі червоніють на дівчатах,
і мандрує сміх услід за ними...
Перші зорі постають на чатах
понад снами нашими сумними [3].

У царині форми Ю. Андрухович ретельно наслідує оригінал. Ось, наприклад, текст «Такі є ночі – біле диво...» («Es gibt so wunderweisse Nächte») повністю відтворює графіку оригіналу і його ритм, але змінює лексику, настрій, синтаксичні фігури. У першій строфі відчутне сакральне тло. В оригіналі йдеться про чудові ночі, що сиплють пригорщами срібне місячне світло, там іноді блисне так ніжно зірка, ніби сповіщаючи якомусь пастухові про нового Ісуса-немовлятка («Jesuskind»):

Es gibt so wunderweisse Nächte Такі є ночі – біле диво,
drin alle Dinge Silber sind. коли срібліє кожна річ.
Da schimmert mancher Stern so lind, Зоря сумлінно сяє в ніч –
als ob er fromme Hirten brächte і пастирі, що йдуть поштиво
zu einem neuen Jesuskind [2]. постати з Богом віч-на-віч [3].

З книги «Святвечір» («Advent») Ю. Андрухович опрацював дві поезії. Першу з них – «Es treibt der Wind im Winterwalde» (що в перекладі дослівно означає «Гуляє вітер у зимовому лісі») Ю. Андрухович перекладе як «Погонич-вітер, мов отару...». В оригіналі цей вірш надруковано курсивом без розподілу на строфи, однак цю графічну особливість у перекладі не збережено. Це дивує, бо Андрухович, як правило, намагається бути насамперед точним щодо форми. Проте загальний настрій автора, тропіку, пов’язану з погодою, шаленством вітру в зимовому лісі, передчуття свята – все це передано точно і поетично:

*Es treibt der Wind im Winterwalde
die Flockenherde wie ein Hirt,
und manche Tanne ahnt, wie balde
sie fromm und lichterheilig wird;
und lauscht hinaus. Den weissen Wegen
streckt sie die Zweige hin – bereit,
und wehrt dem Wind und wächst entgegen
der einen Nacht der Herrlichkeit [2].*

Погонич-вітер, мов отару
углиб лісів сніги жене.
В передчутті ясного дару
ялиця нині не засне;

вона вдивляється у сніжні
дороги, ніби чує клич,

кладає на вітер віти ніжні,
стає високою, мов ніч [3].

Ю. Андрухович перекладає декілька текстів з циклу «Ранні поезії» (“Die frühen Gedichte”). Першим йде програмний вірш поета про сутність слова: «Слова нужденні, вбогих буднів карби...» (“Die armen Worte, die im Alltag darben”). Рільке звернувся до вічної теми – теми поета та поезії. Під натхненним пером митця буденні, невизначні слова набувають інших хвилюючих барв, сповнюються новими духовними сенсами. У творчому процесі розкривається внутрішня форма слова, реалізується його багатозначність і поетичність. Слово стає високохудожнім образом: “Die armen Worte, die im Alltag darben, / die unscheinbaren Worte, lieb ich so./ Aus meinen Festen schenk ich ihnen Farben, / da lächeln sie und werden langsam froh” [2].

До перекладу цього твору зверталися М. Бажан, В. Стус, М. Орест та ін. У підтексті цієї поезії виразно вгадується вчення О. Потебні про внутрішню форму слова. Саме ця думка стає концептом поезії Р.М. Рільке. У поетичному контексті звичні слова набирають нових сенсів і відтінків. Ю. Андрухович правильно передає загальну авторську думку:

Ihr Wesen, das sie bang in sich bezwangen,
erneut sich deutlich, dass es jeder sieht;
sie sind noch niemals im Gesang gegangen
und schauernd schreiten sie in meinem Lied [2].

Той зміст, що ви так боязко здолали,
оновлений. Тепер ваш час наспів:
ви ще в піснях ніколи не бували –
збентежено приходите в мій спів [3].

Нове, поетичне ество буденних слів житиме для людей: «erneut sich deutlich, daß es jeder sieht...», тобто кожен читач відчує оновлення старих слів. Цю важливу думку Ю. Андрухович втрачає. Її вдало передав М. Бажан: «Своє суття ... нам радо являють, світлі і ясні...» [4, с. 371]. Переклад М. Бажана патетичний, піднесений, навіть радісний. Ця тональність добре передає диво перетворення звичайних, буденних слів у поезію, захоплення поетичною майстерністю іншого митця.

Поезію «Я завше вдома поміж днем і сном...» («Ich bin zu Hause zwischen Tag und Traum») пронизує мотив гармонійної єдності людини й природи, дійсності й снів. Ліричний герой приймає дійсність в усіх її проявах, і все його тішить – і діти, і старі, і дівчата біля криниці. Ліричний герой ніби сповідається перед читачем – щиро, довірливо, зізнається, що липа є його улюбленим деревом. Образ липи набирає філософського сенсу; символізує людський вік, людське життя. Це, до речі, традиційний біблійний образ. Дерево, як і людина, живе між буттям (Dasein) і не-буттям із смерті, між днем і сном.

Und eine Linde ist mein Lieblingsbaum;
und alle Sommer, welche in ihr schweigen,
rühren sich wieder in den tausend Zweigen
und wachen wieder zwischen Tag und Traum [2].

Ця третя строфа є немов прояв світоглядної відвертості героя. Ю. Андрухович досить точно переклав її:

А над усе – ця липа за вікном.
І всі літа, що мовкли в ній віками,

знов оживають і течуть гілками,
на чуйній варті поміж днем і сном [3].

З циклу «Ангельські пісні» (“Engellieder”) Андрухович перекладає вірш «Від мене мій ангел ніде не літав» (“Ich lies meinen Engel lange nicht los”), що має важливе концептуальне значення. Цей текст належить до циклу «Ангельські пісні», але перекладач чомусь зазначив «Ранні поезії». У Рільке в першому рядку ліричний герой зізнається: «Я довго не відпускав мого ангела» – тобто тут яскраво виявлена його особиста позиція, його діяльна воля, у перекладі Ю. Андруховича: «Від мене мій ангел ніде не літав», тобто основний акцент переноситься на волю ангела:

Ich lieb meinen Engel lange nicht los,
und er verarmte mir in den Armen
und wurde klein, und ich wurde groß:
und auf einmal war ich das Erbarmen,
und er eine zitternde Bitte bloß [2].

Ангел у тексті Рільке позбавлений сакрального забарвлення, він виконує роль антипода стосовно ліричного героя. Проте відбувається процес опанування кожним свого світу, а на фоні цього досвіду відбувається зближення: “... und wir haben langsam einander erkannt” («і ми поволі пізнавали один одного, зближалися горішній світ із долішнім»).

Поезії Рільке властива внутрішня змістова рима антитезного характеру: протиставлені два світи – небесний (політ) і земний (Dasein): “er lernte das Schweben, ich lernte das Leben...” У перекладі такі тонкі поетичні нюанси не знаходять свого втілення. Ліричний герой зазначає: “Da hab ich ihm seine Himmel gegeben”, тобто, «і я дав йому його небо», перекладач же пропонує: «І я відпустив його вгору, додому».

Поезія «Останній ряд халуп, суха земля...» (“Das ist dort, wo die letzten Hütten sind...”) передає сумні роздуми ліричного героя, який спостерігає невблаганний наступ міста на село. Село поволі гине, хоча з останніх зусиль намагається якось вижити, але жахливі будови споруд витісняють сади, хворіють діти. Лише осінь ще здатна принести подих свіжого повітря у цей приречений рай:

Das ist dort, wo die letzten Hütten sind
und neue Häuser, die mit engen Brüsten
sich drängen aus den bangen Baugerüsten
und wissen wollen, wo das Feld beginnt.

Dort bleibt der Frühling immer halb und blaß,
der Sommer fiebert hinter diesen Planken;
die Kirschenbäume und die Kinder kranken,
und nur der Herbst hat dorten irgendwas [2].

Ю. Андрухович тонко відчув трагічний процес «умирання» села, загибелі природи перед «чумою» урбанізації:

Останній ряд халуп, суха земля –
й нові будинки, вузькогруді й кволі,
що з риштувань жахних, як із неволі,
не вирвуться ніколи у поля.

Тут весни, мов недуги: блякне все;
немов гарячка – спекота серпнева,
а в ній зів’ялі діти і дерева.
І тільки осінь іноді несе... [3].

Ця ж урбаністична тема формує цілісність наступного тексту, який переклав український поет. У попередній поезії антитеза виникла між селом і містом, яке руйнує село.

Завершує збірку перекладів Ю. Андруховича з Р.М. Рільке відомий текст хрестоматійного характеру «Мій вечір – книга» (“Der Abend ist mein Buch”), до якого зверталися Б. Кравців і М. Орест. Ця поезія – метафоричне відтворення романтичної атмосфери вечора, процесу засинання людини. Ліричний герой з ледь прихованим лагідно-іронічним посміхом довірливо зізнається, як легко засинає (можливо, навіть із книжкою в руках – звідси й краплина самоіронії). Розкішні барви вечора паралельно накладаються на вдавану книжку, створюючи яскравий зоровий ефект подвійного сприйняття мистецтва – у реальному та метафоричному сенсі. Обрати один з них читач аж ніяк не зможе, бо обидва плани зображення максимально ущільнені:

Der Abend ist mein Buch. Ihm prangen
die Deckel purpurn in Damast;
ich löse seine goldnen Spangen
mit kühlen Händen, ohne Hast [2].

Австрійський поет наголошує на тому, що саме *вечір* стає для нього книгою, «моєю книгою», а не «мій вечір». Ю. Андрухович вживає слово польського походження – «адамашок» (українською – оксамит), проте сенс рільківського вірша передає точно: тут немає підтексту або концептуальних думок: книга навіює сон:

Мій вечір – книга. З адамашку
його оправа палахка;
неспішно золотаву пряжку
відімкне лагідна рука [3].

Процес паралельного розгортання сюжету спирається саме на книгу, а вечір – це вторинна домінанта. І в оригіналі, і в перекладі текст розпочинається розшифрованою метафорою: вечір – книга, тобто вечір порівнюється із книгою, і саме друга частина – книга – починає жити своїм самостійним життям у тексті.

Ю. Андрухович же пов’язує свій виклад не з книгою, а з вечором. Там і виявляється, що його, тобто вечора, оправа палахка. Труднощі перекладу першого рядка поезії зумовлені ще й з тим, що в німецькій мові іменник «вечір» (der Abend) чоловічого роду, а «книжка» – середнього. Звідси в давальному відмінку і з’явився займенник «йому» («ihm»). Можливо, це певною мірою й ускладнило переклад українською мовою:

Und lese seine erste Seite, Так увійду в сторінку першу,
beglückt durch den vertrauten Ton, – вона довіриться мені –
und lese leiser seine zweite, і другу в тишині завершу,
und seine dritte träum ich schon [2]. а третю бачу вже вві сні [3].

В одному з інтерв’ю Ю. Андрухович, роздумуючи про можливість видання антології американської поезії в його перекладах, зауважив, що для нього важливим було «вкотре спробувати здатності української мови. Тобто мої здатності – наскільки, послугуючись цією мовою, я можу відтворити таку достатньо далеку від нас поезію» [5, с. 34].

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у даному науковому напрямку. Проаналізувавши переклади Ю. Андруховича з Р.М. Рільке, можна зробити

висновок про те, наскільки йому це вдалося. Талановитий літератор і перекладач, Ю. Андрухович збагатив скарбницю української літератури перекладами тих творів Рільке, до яких не зверталися інші українські поети та перекладачі. Поет щиро вболіває за гарний переклад і адекватне його звучання, за якість свого перекладу як оригінального твору. Тому у нього є всі якості справжнього поета: чіткий ритм, вдалі рими, відповідна строфіка, яскраві художні образи, змістовні фігури поетичного синтаксису, чітка позиція автора, діалогічний характер твору загалом, виразна фігура ліричного героя та ін.

Дослідження авторської манери Ю. Андруховича-транслятора поетичної творчості Р.М. Рільке є **актуальною проблемою** новітнього українського літературознавства та перекладознавства і розкриває великі перспективи подальших наукових розвідок даної проблематики.

Література:

1. Орфей XX століття. Літературна вітальня, присвячена творчості Р.М. Рільке. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2001. № 9. 52 с.
2. Rilke R.M. *Sämtliche Werke in 6 Bänden*. Bd. 1. Insel Taschenverlag 1101. Frankfurt am Main, 1987. S. 878.
3. Андрухович Ю. Переклади з Р.М. Рільке. *Всесвіт*, 1991. № 1. С. 172–176.
4. Бажан М. Твори в чотирьох томах. К: Дніпро, 1975. Т. 3. 430 с.
5. Інший формат. Юрій Андрухович. Івано-Франківськ: Лілея. НВ, 2003. 59 с.

Kravchenko L. R. M. Rilke's poetry at the translation reception of Yuri Andrukhovych

Summary. The article is devoted to the translation skills of the contemporary Ukrainian poet Yuriy Andrukhovych, particularly his translations of Rilke, which are a significant part of his translation work. The author outlines the poet's involvement in European spiritual culture and literature,

his deep interest in the works of Rilke. The origins of Yuri Andrukhovych's appeal and approach to the poetic heritage of Rilke, in particular his early lyrics, are revealed.

The object of the research is the poetic translations included in the collections "Laren Sacrifice", "Dream Crowned", "Advent" and "The Early Poems". The artistic and aesthetic peculiarities of Rilke's early poems, and the worldview and philosophical adequacy of translations of the original work are analyzed in the given article.

The originality of Andrukhovych's authorial style as a translator, who considered his main task to preserve the sound structure of a poetic work and its organic rhythm in translation, is investigated.

Yuri Andrukhovych cares about the quality of his translation as an original work and its adequate tone in relation to the original poem, so his translations are marked by an adequate rhythm with the original work, preserving the equilinearity and equirhythmicity of Rilke's poems.

He managed not only to convey the philosophical meaning of the poems "In the old house", "My Heart is like the forgotten chapel", "Evening Bells", "There are such wonderful white nights", "The poor words that starve in everyday life", «That's where the last huts are...», "I didn't let go of my angel for a long time", "The evening is my book", to create a coherent artistic text, to preserve the conceptuality, lexical potential and aesthetic uniqueness of the original works, but also the clear rhythm of the original work, to find successful rhymes and appropriate stanza; to create meaningful figures of poetic syntax and vivid artistic images, although Rilke's complexity and polyphony of the figurative system objectively cannot be adequately reproduced in translation.

The article compares Andrukhovych's translations with poetic versions by other Ukrainian translators, including M. Bazhan, V. Stus, M. Orest, Y. Klen, B. Kravziv and others.

Key words: poetics of translation, the role of subtext, rhythmic melody of the original work, dialogic poetry, characteristic lexical differences.